

V pátém čísle bulletinu v roce 2018 přinášíme zprávu z činnosti asociace, z každoroční konference ČAPV, informace o oceněných publikacích členů ČAPV, informace o plánované změně stanov, informace o konferencích, anotace aktuálních čísel časopisů, výzvy pro autory a anotace nových knih.

Výbor ČAPV

Z VÝBORU ČESKÉ ASOCIACE PEDAGOGICKÉHO VÝZKUMU

1. Úvodní slovo předsedkyně ČAPV: zpráva o činnosti asociace

Vážené členky, vážení členové asociace,

od doby vydání předchozího bulletinu se v asociaci odehrálo několik důležitých událostí. Především jsme měli možnost účastnit se výroční konference ve Zlíně (viz následující zpráva v tomto Bulletinu). Ráda bych ještě i touto cestou velice poděkovala za odvedenou práci organizátorům konference. V průběhu této konference jsme se při příležitosti zahájení nového čtvrtletí existence naší asociace s uznáním ohlédli zpět. Výbor ČAPV se jednomyslně rozhodl ustanovit institut „čestného členství“ a udělil jej (v abecedním pořadí) Jiřímu Marešovi, Stanislavu Štechovi a Elišce Walterové. Ocenění za svou činnost v práci prvního výboru asociace směřovalo k Janu Průchovi, k čestnému předsedovi asociace. Zároveň ale byla učiněna i řada konkrétních rozhodnutí ovlivňujících fungování ČAPV v následujícím období: výbor inicioval historicky první setkání významných českých odborných pedagogických časopisů, na kterém byla řešena otázka dalšího možného nastavení čerpání dotací z RVS. Důležitým momentem fungování ČAPV je i členská schůze. Při ní byla ve Zlíně řešena řada otázek (podrobný zápis je dostupný na <http://www.capv.cz/index.php/materialy/zapisy-clenskych-schuzi>). Kromě těch standardních záležitostí (projednávání a schválení zprávy o činnosti výboru a o hospodaření ověřené revizorem – Janem Marešem) byla mimo jiné řešena i otázka doplnění stanov naší asociace o některé praktické, ale důležité aspekty (viz též bod 4 tohoto bulletinu). Chtěli bychom Vás poprosit o společné řešení této záležitosti a i o participaci na doladění struktury a obsahu naší důležité komunikační platformy – bulletinu (podněty k inovaci bulletinu pište prosím do 18. 11. 2018). Bylo též představeno a schváleno naše nové logo, jak jej máte možnost vidět v záhlaví tohoto bulletinu. Vyslechli jsme informace o proběhlé letní škole a zároveň byli doktorandi pozváni na další ročník konaný opětovně v Brně. Byla řešena i evergreenová otázka neuhrazení plateb členských příspěvků. V souvislosti s odevzdáváním „staronové přihlášky“ (v důsledku plnění legislativních požadavků) a s individuálním dořešením plateb se vytváří ohledně členské základny nový pomyslný začátek. O dalších krocích, které ve výboru řešíme, Vás budeme postupně informovat. Dovolte mi poděkovat členům výboru za jejich odvedenou práci a Vám všem za přízeň, které si velmi vážíme. Ve Zlíně převzala

pomyslnou štafetu pro přípravu nadcházející výroční konference v září 2019 Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická Technické Univerzity v Liberci a těšíme se nejpozději tam na viděnou.

Jana Poláková Vašátková, předsedkyně

2. Zpráva z konference ČAPV 2018 a oceněné postery

Transdisciplinarita v pedagogických vědách, výzkum v různých transdisciplinárních oblastech věd, jeho inovativní metody sběru a analýzy dat a inspirativní výsledky, to vše nabídl XXVI. ročník výroční konference České asociace pedagogického výzkumu. V letošním roce se místem setkání odborníků i zájemců z řad veřejnosti stala Fakulta humanitních studií Univerzity Tomáše ve Zlíně pod záštitou děkanky FHS, doc. Ing. Anežky Lengálové, Ph.D.

Ve dnech 12.–14. 9. 2018 se vystřídalo více než 160 účastníků ve dvou plenárních zasedáních, dvou sympoziích, sedmi tematických sekcích a posterové sekci. Organizátoři měli tu čest přivítat přední české odborníky v oblasti pedagogiky. Aktuální témata tak prezentovali T. Janík, J. Slavík, Š. Porubský, W. a P. Havice, E. Walterová, J. Mareš, B. Kosová, J. Průcha, C. Brom a další.

Nejen studenti doktorského studia měli možnost zúčastnit se odborných metodologických seminářů, kde byla diskutována čtyři aktuální témata pod vedením P. Gavory, J. Kalendy, I. Kočvarové a W. a P. Havice. Workshopy byly věnovány jak kvalitativnímu designu výzkumu, tak kvantitativnímu a zajímavé zpestření přinesli kolegové z Univerzity Clemson, jelikož se věnovali prezentaci systému doktorského studia na univerzitách v USA.

Organizátoři přijali více než 150 návrhů autorských příspěvků (celkem od 230 autorů) na konferenci, vědecký výbor posléze akceptoval 105 abstraktů (od 197 autorů), které se staly součástí výstupu konference v podobě recenzovaného sborníku abstraktů.

Posterová sekce byla tradičně motivována soutěží o nejlepší posterovou prezentaci, z celkového počtu 12 účastníků byli oceněni tyto autoři:

- První místo: Barbora Petrů Puhrová, Hana Navrátilová – Význam hraček v edukačním procesu v mateřské škole (cena – bezplatná účast na XXVII. ročníku konference ČAPV a sada knih z vydavatelství Wolters Kluwer),
- Druhé místo: Leona Stašová – „Sociologie jako pedagogika“ v pojetí Halaszové a Kaufmana – synergie teorie a praxe ve školní třídě (cena – sada knih z vydavatelství Wolters Kluwer),
- Třetí místo: Nikola Papežová, Tomáš Ditrich – Vliv návštěvnosti centra ekologické výchovy na postoje k ochraně přírody (cena – sada knih z vydavatelství Wolters Kluwer).

Konference splnila své hlavní cíle, organizační i obsahovou kvalitou přispěla k rozvoji pedagogické teorie i výzkumu, zejména ve sdílení aktuálních a inovativních témat prezentovaných v hlavním programu konference.

Organizační výbor XXVI. ročníku konference ČAPV

3. Oceněné publikace členů ČAPV (2018)

Česká asociace pedagogického výzkumu upozorňuje na publikace členů ČAPV a její prezentace, které vynikají kvalitou výzkumné práce, popřípadě otevírají nová výzkumná témata nebo přinášejí metodologické inovace. Proto od roku 2012 uděluje jednou ročně při příležitosti výroční konference Cenu ČAPV za významnou publikaci. V porotě, rozhodující o cenách, zasedli následující kolegové a kolegyně: Jiří Mareš (LFHK UK, Hradec Králové), Petr Najvar (PdF MU, Brno), Jana Poláchová Vašátková (FF UP, Olomouc), Petr Urbánek (TUL, Liberec), Adriana Wiegerová (FHS UTB, Zlín) a Jiří Zounek (FF MU, Brno). Tajemníkem soutěže a poroty byl Martin Chvál.

V roce 2018 byla ve Zlíně udělena následující ocenění:

V kategorii Cizojazyčná publikace byla udělena cena za text:

- Katrňák, T., & Simonová, N. (2016). Trends in educational fluidity after the fall of socialism in the Czech Republic. *Orbis scholae*, 10(3), 49–69.

V kategorii Recenzovaný časopisecký článek byla udělena cena za text:

- Simonová, J., Potužníková, E., & Straková, J. (2017). Poslání a aktuální problémy předškolního vzdělávání – postoje a názory ředitelek mateřských škol. *Orbis scholae*, 7(1), 71–91.

V Juniorské kategorii ocenění získal:

- Juhaňák, L. (2017). Sociální sítě autorů publikujících v pedagogických vědách v letech 2009–2013: exploratorní analýza. *Studia Paedagogica*, 22(1), 9–36.

V kategorii Monografická díla nebyla cena udělena vzhledem k nízkému počtu nominovaných publikací. Nominované publikace budou automaticky předloženy porotě k posouzení spolu s nově nominovanými monografiemi v roce následujícím.

4. Podněty ke změně stanov spolku: Česká asociace pedagogického výzkumu, z.s.

Při poslední členské schůzi ČAPV konané při příležitosti XXVI. výroční konference na FHS UTB dne 13. září 2018 byl odhlasován návrh na doplnění stanov. Důvodem je zařazení prvků, které povedou ke zlepšení chodu ČAPV (např. zavedení institutu hlasování členské základny „per rollam“; zpřesnění členství, práv a povinností členů; zavedení pozice „hospodáře“ ČAPV; změnu v časovém předávání agendy novému výboru ČAPV až od nového kalendářního roku atd.). Byla ustanovena komise ve složení Stanislav Michek, Dominik Dvořák a Roman Švaříček.

Výbor ČAPV prosí všechny členy ČAPV, aby napsali podněty k doplnění stanov do 16. 12. 2018. Do konce února 2019 komise návrhy zapracuje a projedná s právníkem změny stanov. V třetím čísle bulletinu v roce 2019 budou konkrétní návrhy na doplnění stanov představeny i s odůvodněním. Na členské schůzi při příležitosti XXVII. konference ČAPV v září 2019 Liberci budou předloženy doplněné stanovy k hlasování tak, aby doplněné stanovy mohly být účinné od 1. 1. 2020.

Prosíme tedy členy asociace, aby zaslali podněty k doplnění stanov **do neděle 16. 12. 2018** na e-mail: predseda@capv.cz.

KONFERENCE – SEMINÁŘE – WORKSHOPY

1. Konference a letní školy v ČR

- Konference "Interkulturní perspektivy studentů doktorských programů a jejich příprava se zaměřením na mezioborovou pestrost" se uskuteční 7.–8. 11. 2018 na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Registrace je ukončena: www.scup.cz
- Konference „Hledání kvality“, XVIII. ročník česko-slovenské konference Kvalitativní přístup a metody ve vědách o člověku (QAK), České Budějovice, Zdravotně sociální fakulta, 28.–29. 1. 2019. Registrace do 15. 12. 2018 na: <http://qak.upol.cz/>
- EERA Summer School EERSS 2019: Quantitative and Mixed Methods Research Designs: From designing to publishing se koná 8.–12. 7. 2019 na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně a pod záštitou Ústavu pedagogických věd. Podávání žádostí od 15. 11. 2018 do 31. 1. 2019: <https://eera-ecer.de/season-schools/eera-summer-school-2019/>
- Další, v pořadí již XXVII. konference ČAPV se bude konat druhý týden v září 2019 na Fakultě přírodovědně-humanitní a pedagogické Technické univerzity v Liberci.

2. Konference a workshopy v zahraničí

- The European Association for Practitioner Research on Improving Learning (EAPRIL) pořádá konferenci na téma „Education & Learning sans Frontières“. Konference probíhá 12.–14. 11. 2018 pod záštitou Univerzity v Mariboru (Slovinsko) v pobřežní vesnici Portoroz. Registrace je ukončena: <https://www.eapril.org/>
- 10th International Conference on Theory and Practice in Education, Budapešť, 15.–17. 12. 2018. Přihlašování abstraktů je ukončeno: <http://www.eduscience.hu/>
- 18. bienální konference EARLI „Conference for Research on Learning and Instruction“ se bude konat ve dnech 12.–16. 8. 2019 na Rheinisch-Westfälische Technische Hochschule Aachen na téma „Thinking Tomorrow's Education: Learning from the Past, in the Present and for the Future“. Konferenci předchází prekonference mladých výzkumníků JURE 10.–11. 8. 2019. Přihlašování příspěvků do 30. 10. 2018: <https://www.earli.org/EARLI2019>.
- Konference ECER (EERA) se bude konat 3.–6. 9. 2019 v Hamburku, od 2.–3. 9. jí předchází konference nových výzkumníků. Termín pro zasílání abstraktů je 31. 1. 2019: <https://eera-ecer.de/ecer-2019-hamburg/>
- Metodologické workshopy GESIS, Leibniz-Institut für Sozialwissenschaften: <https://training.gesis.org/?site=pOverview&cat=all>.

ČASOPISY: PRÁVĚ VYCHÁZÍ

1. České odborné recenzované časopisy

NOVINKA: *Studia paedagogica* 2/2018 (v databázi Scopus)

Learning for Work From the Past, in the Present, and Into the Future? (T. van Dellen), Learning for the Complex Object of Work in a Digital Printing Network (H. Toiviainen, L. Vetoshkina), Workplace Learning in the Professional Development of Vocational Education Teachers (Y. Zhao, J. Ko), Objective and Subjective Work Characteristics and Their Relation to the Successful Development of Adults in a Society after a Macrosocial Transition

(K. Millová, M. Blatný), Perspectives of Young People Enrolled in Apprenticeship Courses in Portugal About Learning in Work Contexts (A.O. Doroftei, S. Marques da Silva, H. C. Araújo), Measurement of Career-specific Parental Behaviors Perceived by Czech Adolescents (P. Hladb, S. Ježek).

<http://www.studiapaedagogica.cz>

Orbis scholae 3/2017 (v databázi Scopus)

“Es waren die Stengel urr aufgewachsen.” Language/s in Education – Going Back and Moving Forward (E. Vetter, D. Durmus), Avoidance Strategies as a Result of Linguistic Overload in Biology Class (B. Müllner, M. Scheuch), Colloquial and Academic Language in Interaction: Students’ Linguistic Strategies During a Collaborative Task in History Class (E. Imamović-Topčić, D. Weger), The Development of Multilingual EFL Teachers’ Professional Vision and Practical Teaching Capabilities in Video-Based Surroundings – Do Language Learning Biographies Have an Impact? (H. Niesen), Student’s Use of English in German Lessons (M. Janík), Specific Effects of Language Transfer Promoting Teaching and Insights Into the Implementation in EFL-Teaching (K. Göbel, S. Vieluf), Multilingualism as a Chance – A Set of Conferences About the Promotion of Multilingualism (A. Brychová).

<http://www.orbisscholae.cz/>

Pedagogika 2/2018

Výukové cíle v primárním vzdělávání aneb Cesta tam a zase zpátky (J. Stará, K. Starý), Portrét myšlení a jednání učitelek občanské výchovy. Vícečetná případová studie subjektivních teorií učitelek o didaktické transformaci (P. Koubek), Řízení třídy: přístupy, oblasti, strategie (J. Lukas, K. Lojdová), Odpor učitelů vůči změnám ve škole a ve školství (J. Mareš), Network Analysis as a Research Methodology in Science Education Research (J. Bruun, R. Evans).

<http://pages.pedf.cuni.cz/pedagogika>

NOVINKA: Pedagogická orientace 3/2018

Žákovské hodnocení výuky na gymnáziu: Výpovědi sexty A (I. Čejková), Vliv nové podoby maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury na vyučování ve výpovědích učitelů (S. Štěpáník), Postupy používané učiteli ve vztahu k žákovské chybě při interakci s celou třídou (M. Majcík), Konstruktivistické teorie učení a jejich využití v edukační realitě muzea (V. Kolaříková).

<https://journals.muni.cz/pedor>

NOVINKA: E-pedagogium 2/2018

The Relation among IQ, Study Achievements and Motivation to Study Teaching Programmes in the Educational Fields of Study (R. Skorunková, K. Svobodová), Inclusive Early Childhood Education, Play and Recreational Activities as Predictors of Social Adjustment of Children with Hearing Impairment in Oyo State, Nigeria (F. Uko), Factors associated with negative attitudes of teachers towards inclusive education of children with hearing impairment in Uyo, Nigeria (F. Uko), Reading Literacy of Foreign Language Students Commencing Their Tertiary Studies (P. Machová, O. Vraštilová), The changing role of sociolinguistics and its reflection in ELT (L. Chmelařová, O. Duda), Child’s home preparation for school – views of parents. Followed, or unheeded issue in education? (B. Petrů Puhrová), Forensic psychotherapies for curbing offending behaviors among clients with intellectual disability in Nigerian rehabilitation centers (O. Samuel Orim, O. Matthew Ashike), Mental Load of Secondary School Students in Educational Process in the Context of School Physical Activity (R. Žatka, K. Frömel, P. Valach, D. Groffik, Z. Svozil).

<https://www.pdf.upol.cz/ru/veda/odborne-casopisy/e-pedagogium/>

Testforum 10/2018

Právní aspekty pracovně psychologické diagnostiky (M. Stříteský).

<http://www.testforum.cz>

Sociální pedagogika 6(1)/2018

Sociologie vědění jako cesta k promýšlení sociálních praktik (V. Kolaříková), Sociokulturní diverzita organizací ve vzdělávání (A. Felcmanová), Ohrožují soukromé školy rovný přístup ke vzdělávání v České republice? (L. Jarkovská), Osobnostní a sociální změna v kontextu metody playback divadla (V. Nýdrlová), Zkušenost ze zahraničí jako stimulátor transformace identity jedince (M. Sedláková).

<http://soced.cz>

NOVINKA: Lifelong Learning 2/2018

Přínos společenskovedních předmětů na technické univerzitě jako kvalita výuky (J. Lindr), Vliv stanovených návazností mezi vysokoškolskými předměty na kvalitu výuky (J. Rybička, P. Čačková), Teorie a praxe řízení kvality v celoživotním vzdělávání na veřejné vysoké škole (P. Adamec).

<http://lifelonglearning.mendelu.cz>

Historia scholastica 1/2018

Kontrollierte Räume? Erziehende und gemeinschaftsbildende Settings neben den Unterrichtsräumen am Zürcher Seminar Küsnacht im 19. und beginnenden 20. Jahrhundert (A. de Vincenti), Verortungsversuche von fluiden Bildungsräumen im Evangelischen Lehrerseminar Zürich Unterstrass 1870 bis 1950. Das familiäre Leitbild als raumkonstituierender Ordnungsfaktor (N. Grube), Stadt-Land-Differenzen als Prägefaktoren in der Ausbildung von Lehrpersonen? Annäherungen an die Beispiele Basel und Zürich in der ersten Hälfte des 20. Jahrhunderts (A. Hoffmann-Ocon), Repräsentativer Schulhausbau in der zweiten Hälfte des 19. Jahrhunderts – Zwei Beispiele aus der Stadt Luzern und der Stadt Zürich (S. Marolf, J. Dischl), Führen unterschiedliche Ausbildungsräume zur gleich guten Lehrperson? Raumtheoretische Deutung des prospektiven Expertenberichts Lehrerbildung von morgen – 1975 (A. Bosche, T. Bascio).

<http://www.historiascholastica.com>

Scientia in educatione 9(1)/2018

Analýza tématu Řasy ve vybraných učebnicích přírodopisu (B. Brabcová, L. Vodová, K. Hvězdová), Virtuální pitvy a jejich akceptace studenty učitelství biologie v České republice (V. Havlíčková, M. Bílek, A. Šorgo), Dovednost studentů učitelství biologie aplikovat teorii didaktických situací při přípravě na výuku (K. Jančaříková, L. Pavlasová), Vědecké myšlení a metakognitivní monitorování studentů učitelství pro 1. stupeň základní školy (A. Nováková, V. Chytrý, J. Říčan), Mění se pohled učitelů na badatelsky orientovanou výuku? (S. Radvanová, V. Čížková, P. Martinková), Využitie pojmového mapovania pri skúmaní predstáv žiakov a študentovo prepojenie orgánových sústav (R. Schubertová, M. Bednárová), Proměny fyzikálního kurikula – první výsledky analýzy mezinárodních zdrojů: přehledová studie (V. Žák, P. Kolář).

<https://ojs.cuni.cz/scied>

Journal of Technology and Information Education 1/2018

Educational robotics in the education at basic schools in the Czech Republic (J. Bařko), Perception of digital games as educational media by lower secondary school pupils (K. Picka, K. Peřková), Technical education in basic schools – history and present (Č. Serafín, M. Havelka, J. Kropáč).

<http://jtie.upol.cz/>

2. České odborné časopisy popularizující pedagogický výzkum

NOVINKA: Komenský 3/2018

Z výzkumu: Učitel jako tvůrce vzdělávacích videí na YouTube (K. Holíková).

<http://www.ped.muni.cz/komensky/>

3. Slovenské odborné recenzované časopisy

Journal of Pedagogy, The Journal of University of Trnava 1/2018 (Scopus)

Spaces of early childhood: Spatial approaches in research on early childhood education and care (S. Bollig, Z. Millei), E-portfolios and relational space in the early education environment (A. Gallagher), Kindergarten space and autonomy in construction – Explorations during team ethnography in a Finnish kindergarten (M. Vuorisalo, R. Raittila, N. Rutanen), Young children's spatial autonomy in their home environment and a forest setting (C. J. Green), 'Yay, a downhill!': Mobile preschool children's collective mobility practices and 'doing' space in walks in line (D. Ekman Ladru, K. Gustafson), Spatial perspectives on babies' ways of belonging in infant early childhood education and care (J. Sumsion, L. J. Harrison, M. Stapleton), Distant places in children's everyday activities: Multiple worlds in an Australian preschool (Z. Millei), Approaching the complex spatialities of early childhood education and care systems from the position of the child (S. Bollig).

<http://www.degruyter.com/view/j/jped>

Acta Educationis Generalis 2/2018

Teacher trainers' self-reflection and self-evaluation (I. Z. Szűcs), Personal and social training as a part of class teachers' lifelong learning (Z. Geršicová, S. Barnová), An analysis of teacher's didactical activity in the context of children's preconception usage (P. Trávníčková). The interrelations of competency expectations in connection with career-starter skilled workers in the counties of northern Hungary (T. Sós), Intergenerational learning – lifelong learning (S. Simándi), The world of female educational institutions (I. Virág), Styles of attachment determined by the Slovak version of sEMBU (G. R. Gugová).

<http://www.degruyter.com/view/j/atd>

NOVINKA: Pedagogika.sk 4/2018

Characteristics of the family environment of the children with disability (V. Beliková, H. Zelená), Pro-social tendency among adolescents: An exploratory study (S. Kar), Social educators and their life stories as motivation to realize their own pedagogical professional career (J. Balvín, M. Farkašová).

<http://www.casopispedagogika.sk/>

NOVINKA: Psychológia a patopsychológia dieťaťa 2/2018

Rodové a vývinové aspekty procesu porozumenia metafore a metonymii (M. Súčová Vernarská, P. Zelenayová), Diagnostika rómskych detí zo sociálne znevýhodňujúceho prostredia (J. Ferjenčík), Mediálna výchova a prevencia kyberšikanovania (E. Poláková), Volný čas ako prediktor užívania legálnych návykových látok u žiakov základných a stredných škôl (K. Kohútová, A. Almašiová), Výtvarná expresia ako platforma poznania dieťaťa (D. Valachová), Vedecké základy zavrnutia rodiča (W. Bernet, J. Tinka).

<http://www.vudpap.sk/psychologia-patopsychologia-dietata/>

4. Časopis partnerské Evropské asociace pedagogického výzkumu

NOVINKA: European Educational Research Journal (EERJ), 17(5)/2018 (WoS, Scopus)

ECER Keynotes: The competition fetish in higher education: Shamans, mind snares and consequences (R. Naidoo), Liveable life, educational theory and the imperative of constant change (C. A. Säfström).

General submissions: New modes of policy legitimation in education: (Mis)using comparative data to effectuate assessment reform (S. Tveit, Ch. Lundahl), Process of transfer and reception of Bologna Process ideas in the Cameroon higher education system (E. Agbor Eta, J. Kallo, R. Rinne), Pupils' enactments of a policy for equivalence: Stories about different conditions when preparing for national tests (H. Löfgren, R. Löfgren, H. Pérez Prieto), 'You went to Europe and returned different': Transformative learning experiences of international students in Portugal (C. I. Nada, C. Montgomery, H. C. Araújo), Discursive narratives of comprehensive education politics in Finland (S. Kosunen, P. Hansen), Higher education for happiness? Investigating the impact of education on the hedonic and eudaimonic well-being of Europeans (J. Jongbloed).

MONOGRAFIE – SBORNÍKY – KNIHY: PŘÁVĚ VYCHÁZÍ

Bartoňová, M. & Vítková, M. (2018). *Společné vzdělávání orientované na posílení kompetencí učitelů a žáků v inkluzivním prostředí školy*. Brno: MuniPress.

Výzkumná monografie se zabývá vzděláváním žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v inkluzivní třídě. Jejím cílem je věnovat se hlouběji tématům inkluzivního vzdělávání, vyučování a inkluzivní didaktiky se zaměřením na inkluzivní třídu, identifikaci potřeb žáků se SVP, koncept včasné intervence v heterogenní třídě a na volbu metod a strategií při výuce. Cílem výzkumného šetření je analyzovat faktory ovlivňující inkluzivní vzdělávání žáků se SVP ve školách hlavního vzdělávacího proudu. Jedná se o specifikaci podpůrných opatření využívaných v inkluzivní škole, přístupy volené učiteli základní škol v inkluzivním vzdělávání, úroveň spolupráce učitele s poradenskými zařízeními, s asistentem pedagoga, uplatňování týmové práce mezi učiteli.

Bočková, B. (2018). *Postupy při vzdělávání žáků se specificky narušeným vývojem řeči*. Brno: MuniPress.

Publikace je zaměřena na problematiku specificky narušeného vývoje řeči (vývojové dysfázie) a možné postupy ve vzdělávání a rozvoji komunikační schopnosti žáků s touto formou narušené komunikační schopnosti. V rámci dílčího výzkumného šetření se oslovení speciální pedagogové, kteří působí na prvním stupni v logopedických základních školách v České republice, vyjadřovali k možnostem využití principů alternativní a augmentativní komunikace v edukaci a logopedické intervenci a také k obtížím ve vybraných oblastech, s nimiž se u svých žáků setkávají.

Dolejš, M. & Skopal, O. (2018). *Škála impulzivity Dolejš a Skopal (SIDS)*. Olomouc: Univerzita Palackého.

Komplet obsahuje příručku k metodě SIDS, 500 ks dotazníků a vyhodnocovací fólii. Škála impulzivity Dolejše a Skopala (SIDS) je rychlým screeningovým nástrojem využitelným jak v testové části klinického vyšetření či v edukačním procesu, tak v poradenství. Impulzivita je úzce spojena s rizikovými formami chování, které lze u adolescentů pozorovat (užívání

tabáku, alkoholu, delikvence a další), a je určitým prediktorem tohoto chování. Informace o impulzivité adolescentů jsou důležité při realizaci preventivních programů, neboť znalost osobnostního nastavení jednotlivých adolescentů zvyšuje jejich efektivitu. Příručka obsahuje populační normy (věk 11–15 let) poskytující uživateli jednoduchý a rychlý přehled toho, jak si adolescent vede v tomto rysu vzhledem k populaci vrstevníků.

Chvál, M. (2018). *Na naší škole nám záleží. Jak sledovat a hodnotit kvalitu školy*. Praha: Portál.

Ředitelé i učitelé se starají o to, aby jejich škola byla dobrá, aby si z ní žáci odnesli co nejvíce, aby do ní chodili rádi nejen žáci a jejich rodiče, ale i učitelé. Důležité je, aby si spolu rozuměli v tom, o čem usilují. To nejde bez občasných zastavení, ohlédnutí a nového pohledu dopředu.

Jak je možné se bavit o kvalitě školy, když se pohledy všech zúčastněných mohou lišit? Ve školním roce 2015/2016 zveřejnila Česká školní inspekce kritéria, která nám pomáhají kvalitu školy pojmenovat a mohou se stát společným jazykem pro všechny zúčastněné. Na pozadí těchto kritérií je v knize věnována pozornost jednotlivým oblastem práce školy, jejího vedení a učitelům. K příslušným tématům jsou voleny praktické ukázky a konkrétní návody pro vlastní sledování, vyhodnocování a řešení různých situací.

Cílem knihy je nejen vybavit školu silnou argumentační oporou při kontrole externími orgány, ale zejména nabídnout témata pro společná zastavení, ohlédnutí a úvahu o dalším rozvoji konkrétní školy. Knihu ocení školští inspektoři, ředitelé škol a učitelé, ale i zapálení rodiče, jimž na chodu školy záleží nebo kteří uvažují o založení vlastní školy.

Jedlička, R., Koťa, J., & Slavík, J. (2018). *Pedagogická psychologie pro učitele: Psychologie ve výchově a vzdělávání*. Praha: Grada.

Učebnice se zaměřuje na psychologické otázky učení, vyučování a výchovného působení na děti a dospívající. Objasňuje podstatu nejčastějších problémů, s nimiž se pedagogičtí pracovníci setkávají při řízení socializaci a jejich poruchách, včetně konfliktů odehrávajících se v každodenních školních interakcích.

Publikace se zabývá řadou důležitých témat, jako je například:

- charakteristika pedagogické psychologie, její historický vývoj a interdisciplinární vztahy
- problematika výběru a uspořádání učiva, volby vhodných metod a forem hodnocení
- vliv primární socializace na sebepojetí jedince, jeho společenské zařazení a rizikové chování
- diagnostické metody a výzkumné přístupy využívané při pedagogické diagnostice a při vypracování kvalifikované pedagogické prognózy
- otázky výchovného poradenství a poskytování poradenských služeb
- psychosociální aspekty pedagogické psychologie, role školy a vzdělávání ve společnosti
- pedagogická autorita, specifika komunikace v pedagogickém procesu, řešení nedorozumění
- problematika agrese a podpory prosociálního chování
- text je doplněn medailonky významných osobností oboru a obohacuje ho i řada ilustrací

Knihy je určena především studentům pedagogických oborů, množství nových podnětů v ní však najdou také stávající učitelé, vychovatelé, trenéři, mistři odborné výuky, sociální pedagogové a psychologové působící na děti a mládež.

Mazánková, M. (2018). *Inkluze v mateřské škole: Děti s PAS, ADHD a handicapem*. Praha: Portál.

S postupnou proměnou vzdělávání se i v mateřských školách čím dál častěji setkáváme s dětmi, která mají postižení. Jejich rodiče stojí o to, aby se děti vzdělávaly spolu se svými zdravými vrstevníky a v řadě případů, inkluze a integrace dětí s handicapem probíhá úspěšně. Tato kniha je průvodcem pro pedagogy, kteří by rádi do mateřské školy přijali dítě s postižením, ale nevědí si s tím úplně rady, a užitečná je i pro ty, kdo už se integraci věnují. Autorka v ní nabízí řadu příkladů z praxe a na jejich základě formuluje doporučení pro učitele.

Pessoa, T., Zámečníková, D., Márová, I., Trnová, E., Mottelson, M., Baltzeren, J., Yang, J., Qu, Q., Liu, L., & Li, S. (2018). *Learner-centred Teaching Manual. A Training Pack for University Teaching Staff*. Brno: MuniPress.

Manuál prezentuje výsledky projektu Sustainable Learner-Centred Teaching – Advanced Recourse for Georgia and China (STAR) spolufinancovaného v rámci programu Erasmus+. Projekt spojuje akademické pracovníky se zájmem o sdílení a výměnu zkušeností v oblasti učení zaměřeného na studenta. Cílovou skupinou jsou vysokoškolští pedagogové, kteří chtějí své studenty směřovat k rozvoji kritického myšlení, úspěšné komunikaci napříč odlišnými kulturami, spolupracovat a učit se kreativně. Publikace nabízí nástin paradigmatu učení zacíleného na studenta, soubor tří tréninkových modulů a soubor příkladů zajímavé praxe ilustrující implementaci těchto přístupů v kontextu účastnických partnerů projektu STAR.

Potměšil, M. et al. (2018). *Sociální prostředí ve škole a inkluzivní vzdělávání*. Olomouc: Univerzita Palackého.

Publikace je výsledkem projektu „Sociální prostředí ve škole a inkluzivní vzdělávání“, který je třetí etapou ze tří. Postupně se tým zaměřoval na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (2015), rodiče (2016) a nakonec školní prostředí – pedagogy a spolužáky (2017) a jejich role v procesu výchovy a vzdělávání. Právě škola jako komplexní prostředí, tvořena pedagogy a spolužáky, tvoří klima a podmínky pro vzdělávání žáků se zdravotním postižením.

Reimann-Höhn, U. (2018). *ADHD a ADD v dospívání: Dozrávání a překonávání krizí*. Praha: Portál.

Představa o tom, že děti s ADHD nebo ADD ze své poruchy vyrostou, je bohužel mylná, poruchy pozornosti s hyperaktivitou nebo bez ní svého nositele provází po celý život. A život s ADHD nebo ADD může být velmi komplikovaný. Hyperaktivita nebo hypoaktivita, impulsivnost, neschopnost se delší dobu koncentrovat a další obtíže spojené s těmito poruchami mohou vést i k dalším obtížím. Mladí lidé s ADHD častěji páchají trestné činy, lidé s těmito poruchami mají obtíže v partnerských vztazích a vyskytuje se u nich problematické sexuální chování. Častěji také trpí depresemi či úzkostmi. Mívají také obtíže dokončit školu.

Kniha nabízí velmi fundovaný, zkušený pohled pedagožky, která pracuje s mladými lidmi s těmito poruchami. Autorka zařazuje příběhy mladých lidí s poruchou pozornosti s hyperaktivitou nebo bez ní a ilustruje na nich nejrůznější obtíže, s nimiž se dospívající mající ADHD a ADD potýkají. Doporučuje postupy, které jsou ozkoušeny v praxi. Nijak ADHD a ADD nedémonizuje, jak se někdy stává.

VÝZVY PRO AUTORY

Pedagogika: monočíslo 2019

Téma: Výuka pedagogiky v učitelských studijních programech

Garanti čísla: Vladimíra Spilková, Tomáš Kasper, Karel Rýdl

Pedagogika zaujímá v učitelském vzdělání dlouhodobě a tradičně významné postavení. S ohledem na zvyšující se nároky na vykonávání učitelské profese v kontextu měnících se představ o kvalitě vzdělávání, s ohledem na širší diskusi o pojetí profese, rolí a klíčových profesních kompetencích nutně vyvstávají otázky spojené s koncepcí výuky pedagogiky v rozmanitých modelech učitelského vzdělávání.

Monotematické číslo si klade za cíl přispět k obecnější reflexi proměn v pojetí výuky pedagogiky ve vzdělávání učitelů základních a středních škol s ohledem na širší společenské kontexty a relevantní podněty z příbuzných oborů (např. neurovědy, psychologie, sociologie). Klíčové otázky, na něž bude číslo hledat odpovědi, jsou co, jak a proč zprostředkovávat studentům učitelství v pedagogických disciplínách, s jakými cíli a očekávanými výsledky. Snahou je také přispět k poznání skutečných efektů profesní přípravy učitelů, zejména optikou studentů učitelství a učitelů v praxi, jejich hodnocení výuky pedagogiky z hlediska připravenosti na profesi učitele.

Monotematické číslo by mělo být prostorem pro prezentaci různých pojetí a přístupů k výuce pedagogiky v učitelských programech. Navazuje tak na obdobně pojaté číslo, které je v roce 2018 věnováno výuce psychologie. Očekáváme texty, které se budou vyjadřovat jak k celkové koncepci, cílům a obsahu, tak k realizaci výuky pedagogiky. Může se jednat o teoretické studie, přehledové studie, studie analyzující potřeby učitelů i empirické studie orientované na ověřování účinnosti různých obsahů, forem a metod výuky. Vítány jsou příspěvky analyzující příklady koncepčních inovací v pojetí pedagogiky jako klíčové součásti učitelské přípravy, a to jak v ČR, tak v mezinárodním kontextu. Vedle studií se předpokládá rovněž publikování kvalitních textů ve formátu zpráv a diskuse k danému tématu.

Časový plán přípravy monotematického čísla:

Do 30. 12. 2018 zasílejte abstrakty v rozsahu max. 2 stran (3600 znaků) na adresu pedagogika@pedf.cuni.cz s poznámkou „Monočíslo“. V abstraktu prosím uveďte: autora (autory) a název příspěvku, jeho typ (teoretická, přehledová, metodologická, výzkumná studie), předpokládaný rozsah, cíl a obsah.

Do 10. 2. 2019 budou abstrakty posouzeny garanti čísla a autoři obdrží vyrozumění o dalším postupu.

Do 30. 4. 2019 budou odevzdány studie vycházející z akceptovaných abstraktů. Následně studie projdou standardním recenzním řízením a autoři budou požádáni o případné úpravy textů do 30. 6. 2019.

Pedagogika, anglické monočíslo 2019

Téma: Ethics, moral and school

Editoři: Jiří Mareš, Zdeněk Beneš

Nowadays, society is undergoing one of its most significant changes in history. While social, economical and environmental problems are discussed regularly, ethical issues are tackled

much less. The educational system and school education must not only react to the situation, but also anticipate future developments. For this reason, old ethical questions ought to be asked in new contexts. Moreover, utterly new questions should be raised. These are the premises which the idea of the special monothematic issue of *Pedagogika* stems from. It will be about both tackling detailed questions on the one hand, and a holistic grasp of the issue on the other. Therefore, the monothematic issue of *Pedagogika* does not aim to provide normative concepts regarding this issue. Instead, its goal is to advert to the importance of ethical bases of school education and to initiate a debate on the matter.

Theoretical, review and research papers focusing on the issue of ethical aspects of school education and educational research are welcome.

Key areas possibly covered by the monothematic issue:

1. Teachers: teachers' professional ethics; teacher professional ethical codes and the issues related to their pursuit; ethical dilemmas in teachers' work (both at present and in the past, for example, in the era of normalisation); moral distress of teachers; unethical conduct of teachers.
2. Learners: moral education of pre-school children; current views on the moral development of children and adolescents; unethical behaviour of learners at school.
3. School subjects: moral education at primary and secondary schools; ethical aspects in teaching particular school subjects; application of ethical aspects to the content in Czech textbooks; ethics in future teacher pre-graduate education.
4. School: ethical challenges of multicultural education; ethical issues of inclusive education; ethical challenges related to the education of learners from socially excluded localities; ethical problems connected to early differentiation of learners.

By **31st January 2019**: Submit abstracts of maximum two pages (3,600 characters) labelled "Monočíslo AJ ETHICS AND MORAL" to the email address pedagogika@pedf.cuni.cz. The abstract is to include the following: the author(s) and the title of the submission, type of paper – theoretical, review, methodological or research paper – together with the presumed size, aims and content of the submission.

By 28th February 2019: Abstracts (in English) will be reviewed and the authors will be notified about further proceedings.

By 30th April 2019: Papers based on the accepted abstracts will be submitted. Subsequently, papers will be submitted for standard peer review after which authors will be notified and prospective adjustments to the texts will be required by 30th June 2019.

Orbis scholae, monočíslo 3/2020

Téma: Throwing light on shadow education

Hostující editoři: Vít Šťastný a Magda Nutsa Kobakhidze

Dear colleagues,

it is our pleasure to invite you to participate in the preparation of a new special issue of the *Orbis scholae* journal focused on shadow education.

Alongside the development and expansion of participation in formal education, a massive growth of private supplementary tutoring has been observed worldwide. Sometimes, these private educational activities are labelled as a shadow education, a metaphor that is used to point out mimicry and close interrelations with formal schooling. Shadow education supplements the learning in formal education system, and in some cases the shadow even

becomes more important than the body that it imitates.

The special issue of *Orbis scholae* will focus on various aspects and dimensions of the shadow education. The editors are keen to receive papers that explore the links and interrelationships between formal and shadow education system(s) within different social, cultural or economic contexts. The issue will contain empirical and theoretical papers which:

- focus on the prevalence, forms, nature and other characteristics of private tutoring in relation to secondary, primary or even pre-primary education levels;
- give voice to different stakeholders such as teachers, school administrators, parents, policy makers, and education researchers;
- raise critical issues related to the existence of the phenomenon and discuss the consequences and implications of private tutoring for education policy, social (in)equalities, school environments, teachers, families, pupils and/or private tutoring providers;
- explore the effects and effectiveness of different modes of private tutoring, in different settings and among different receivers.
- Authors are encouraged to apply international and comparative perspectives when analysing the phenomenon. Single-country studies as well as comparative analyses of two or more countries are welcome.

Prospective authors interested in submitting papers for publication in this special issue of *Orbis scholae* should first submit a letter of interest by sending us the title and the abstract (about 500 words) of a prospective paper by **February 28, 2019** (vít.stastny@pedf.cuni.cz and nutsak@hku.hk). The abstracts should contain the specification of research problem that will be addressed in the paper; data sources, methodological approach, expected outcomes and potential contribution of the paper to the scholarly literature should be described. Authors whose papers will be considered as suitable for the special issue will be notified by **March 31, 2019**. The full text is due on **November 30, 2019**. The papers will be reviewed by two anonymous reviewers during November 2019 – January 2020. Revised papers are to be sent to the editors by the end of April 30, 2020. The issue will be published by the end of 2020.

Guest editors

Vít Štastný & Magda Nutsa Kobakhidze

Redakční poznámka

Informace o konferencích jsou uveřejňovány opakovaně, a to až do doby jejich konání. Informace o jednotlivých číslech časopisů jsou opakovány do doby, než je zveřejněno nové číslo. Informace o nových knihách jsou uveřejňovány jednou. Anotace publikací jsou v některých případech převzaty z podkladů dostupných na www stránkách jednotlivých vydavatelů a nemusí vždy vyjadřovat stanovisko redakce. Bulletin ČAPV je dvoměsíčník, vychází vždy na konci sudého měsíce. Informace o konferencích a nových publikacích zasílejte na bulletin@capv.cz.

Bulletin edituje Kateřina Vlčková (PdF MU). Redakce: Jana Poláčková Vašátková (FF UP), Stanislav Míček (UHK), Martin Chvál (PdF UK) a Petr Novotný (FF MU). Na přípravě podkladů pro bulletin se podílí studentka učitelství Viola Krausová, na jazykové korektuře a sazbě studentka učitelství Jana Kovaříková. Za stipendijní podporu děkujeme Katedře pedagogiky Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity.